

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 78/09-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 12. marca 2009 predbežne prerokoval sťažnosť R. Ď., t. č. vo väzbe, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky postupom orgánov činných v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-63/OVK-BB-2007, ako aj rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 2 T 31/2008 z 3. októbra 2008 a jemu predchádzajúcim postupom a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. Ď. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie a rozhodnutie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. novembra 2008 doručená sťažnosť R. Ď., t. č. vo väzbe (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2, 3, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom orgánov činných v trestnom konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-63/OVK-BB-2007, ako aj rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica

(ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 31/2008 z 3. októbra 2008 (ďalej len „rozsudok z 3. októbra 2008“) a jemu predchádzajúcim postupom.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti uviedol, že uznesením Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „vyšetrovateľ“) sp. zn. ČVS: KRP-63/OVK-BB-2007 z 21. augusta 2007 bolo proti nemu začaté trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona a prečin krádeže podľa § 212 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona. Uznesením okresného súdu z 25. augusta 2007 bol sťažovateľ vzatý do väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) až c) Trestného poriadku.

Vyšetrovateľ v predmetnej veci vzniesol obvinenie aj proti vtedajšej priateľke sťažovateľa Jane Šustekovej, z ktorej sa stal „po záhadných udalostiach“ napokon hlavný, resp. korunný svedok proti osobe sťažovateľa.

Počas vyšetrovania uvedenej veci podľa sťažovateľa „vyšlo najavo niekoľko dôkazov, ako napr. pachové stopy, stopy DNA, kde bola jednoznačne preukázaná účasť J. Š. na spáchaní tr. činu - je prinajmenšom veľmi zaujímavé, akou formou sa teda viedlo vyšetrovanie, keď zo spisového materiálu a v neposlednom rade aj zo znaleckých posudkov je zrejmé, že ja som sa takéhoto konania nedopustil a tak isto ako mňa – je možné označiť za možného páchatel'a aj svedkyňu Š.“.

Sťažovateľ bol rozsudkom okresného súdu z 3. októbra 2008 odsúdený za spáchanie obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 144 ods. 1 a 2 písm. c), e) a f) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. c) a § 140 písm. c) Trestného zákona a odsúdený na 24 rokov v III. nápravno-výchovnej skupine. Proti tomuto rozsudku podal sťažovateľ ihneď po jeho vyhlásení odvolanie.

Podľa sťažovateľa došlo v jeho prípade k porušeniu základných práv podľa čl. 17 ods. 1 až 5 ústavy tým, že orgány činné v trestnom konaní nepostupovali v čase, po ktorý je vo väzbe, v jeho veci s osobitnou starostlivosťou a urýchlením, ako aj tým, že „nesprávne

vyhodnotili skutkové podstaty zistených skutočností“, čím porušili jeho základné právo podľa čl. 50 ods. 2 ústavy.

V predmetnej veci došlo podľa sťažovateľa aj k porušeniu princípu prezumpcie nevinu podľa čl. 50 ods. 1 ústavy, pretože ide o „vykonštruovanú vec“ proti jeho osobe ako zo strany orgánov činných v trestnom konaní, tak aj zo strany okresného súdu, ktorý sa „nesprávne vysporiadal s dôkazmi, nesprávne posúdil meritum veci a vo veciach kde nevie ani súd dokázať“ jeho vinu, „polemizuje s možným princípom resp. vlastným jemu blízkym spracovaním – vytrhnutím s konceptu deja“.

Taktiež konanie vyšetrovateľa v jeho veci je podľa sťažovateľa možné pokladať za „účelové, neúplné s jednoznačnou zaujatosťou“ voči jeho osobe «keď už v prípravnom konaní bolo zrejmé, že uvedený tr. čin, som nemohol a ani nespáchal ja (sťažovateľ, pozn.). V dôkaznom spise je zrejmé a jednoznačné že v čase spáchania tr. činu bola v priamom kontakte s poškodenou J. Š. Aj „vec“ ktorá bola použitá na spáchanie tr. činu – tak jej majiteľkou je J. Š. a viac takýchto nezrovnalostí ktoré sú v priamom kontexte a zapadajú do jednotlivých tvrdení polície.».

Sťažovateľ zároveň namietal, že v uznesení okresného súdu sp. zn. 2 T 31/2008 z 8. apríla 2008, ktorým bol ponechaný vo väzbe z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a), b) a c) Trestného poriadku, okresný súd „neuvádza relevantné dôvody, ale iba tvrdenia ktoré sú nepodložené faktami. Opiera sa o výpovede svedkyne Š., ktoré sú fabulačné. Súd teda nepokladal za potrebné vypočuť moju osobu (sťažovateľa, pozn.) v tom zmysle, že by som mohol byť prepustený na slobodu a konal takto na verejnom zasadnutí a nebral v úvahu moje skoršie výpovede a fakty.“.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal rozhodnutie, v ktorom vysloví, že:

„1. Orgány činné v trestnom konaní v B. Bystrici svojim konaním, vydanými uzneseniami, nesprávnym postupom a nedôsledným vyhodnotením daných vecí porušili právo R. Ď... podľa čl. 5 Ústavy SR.“

2. Okresný súd v B. Bystrici svojim konaním, nesprávnym vyhodnotením znaleckých posudkov, účelovým spracovaním informácií a dôkazov, zaujatosti voči osobe R. Ď... porušili jeho práva podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy SR.“

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľ v predmetnej veci namietal porušenie svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1 až 5 ústavy postupom orgánov činných v trestnom konaní v jeho trestnej veci, ako aj rozsudkom okresného súdu z 3. októbra 2008 a jemu predchádzajúcim postupom.

K porušeniu sťažovateľom označených práv postupom orgánov činných v trestnom konaní (vyšetrovateľa) v konaní vedenom pod sp. zn. ČVS: KRP-63/OVK-BB-2007 malo dôjsť v dôsledku toho, že tieto orgány nekonali v jeho veci s osobitnou starostlivosťou a rýchlosťou, nesprávne vyhodnotili skutkové zistenia a ich postup bol poznačený účelovosťou a zaujatosťou.

Okresný súd v predmetnom konaní porušil sťažovateľom označené práva tým, že sa vo svojom rozsudku z 3. októbra 2008 nesprávne vysporiadal s predloženými dôkazmi, nesprávne posúdil meritum veci, ako aj tým, že vo veci rozhodol zaujatý sudca.

Ústavný súd vo svojom rozhodovaní vychádza z ústavného princípu subsidiarity svojej právomoci vo vzťahu k všeobecným súdom, vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého rozhoduje o individuálnych sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb vo veci porušenia ich základných práv alebo slobôd v tých prípadoch, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

V tejto súvislosti ústavný súd opakovane zdôraznil, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií ochrany práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05).

Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02).

Podľa § 34 ods. 1 Trestného poriadku obvinený sa môže od začiatku konania proti svojej osobe vyjadriť ku všetkým skutočnostiam, ktoré sa mu kladú za vinu, a k dôkazom o nich, má však právo odoprieť vypovedať. Môže uvádzať okolnosti, navrhovať, predkladať a obstarávať dôkazy slúžiace na jeho obhajobu, robiť návrhy a podávať žiadosti a opravné prostriedky. Má právo zvoliť si obhajcu a s ním sa radiť aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom.

Podľa § 34 ods. 4 Trestného poriadku sú všetky orgány činné v trestnom konaní a súd povinné vždy obvineného o jeho právach poučiť vrátane významu priznania a poskytnúť mu plnú možnosť na ich uplatnenie.

Podľa § 238 ods. 1 Trestného poriadku podanú obžalobu, ako aj návrh na dohodu o vine a treste predseda senátu najskôr prezrie z toho hľadiska, či pre ďalšie konanie poskytujú spoľahlivý podklad, najmä preverí, či prípravné konanie, ktoré im predchádzalo, bolo vykonané spôsobom zodpovedajúcim tomuto zákonu a či ju treba preskúmať alebo predbežne prejednať.

Podľa § 243 ods. 2 Trestného poriadku pri predbežnom prejednaní obžaloby preskúma súd obžalobu a zákonnosť dôkazného materiálu. Predseda senátu alebo ním poverený člen senátu podá správu, či obžaloba bola doručená oprávneným osobám, a zameria sa na otázky, ktoré treba riešiť.

Podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku po predbežnom prejednaní obžaloby súd obžalobu odmietne a vráti vec prokurátorovi, ak zistí závažné procesné chyby, najmä že boli porušené ustanovenia zabezpečujúce práva obhajoby.

Podľa § 315 Trestného poriadku o odvolaní proti rozsudku okresného súdu rozhoduje krajský súd.

Podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo.

Podľa § 321 ods. 1 Trestného poriadku odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,

- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,

- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Z uvedených ustanovení Trestného poriadku vyplýva, že po podaní obžaloby bol okresný súd súdom s plnou jurisdikciou, v právomoci ktorého bolo posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu, ako aj posúdenie prípadných procesných pochybení orgánov činných v trestnom konaní.

Aj v súvislosti s námietkami sťažovateľa smerujúcimi proti rozsudku okresného súdu a jemu predchádzajúcemu postupu, poukazuje ústavný súd na uvedené ustanovenia Trestného poriadku, z ktorých je zrejmé, že sťažovateľ môže uvedené námietky, ktoré uplatnil vo svojej sťažnosti, predložiť krajskému súdu podaním odvolania proti rozsudku okresného súdu (zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ túto možnosť aj využil), pričom práve krajský súd je súdom, do ktorého právomoci patrí oprávnenie rozhodnúť o nich.

Sťažovateľ teda realizáciou svojho práva na obhajobu v priebehu trestného konania vedeného proti nemu mal možnosť účinným spôsobom namietat' porušenie svojich v sťažnosti označených práv pred všeobecnými súdmi, a preto ústavný súd jeho sťažnosť pri jej predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. marca 2009